

APRENDIZAJE INTERDISCIPLINARIO N° 11

5º básico

Del 12 al 22 de octubre

Endikatè Akonplisman Aktivite

Matye	Aktivite	endikate
Histwa, Atizay ak Teknoloji	<ul style="list-style-type: none"> -Sèvi ak zouti jeyografik (kat jeyografik) pou jwenn ak rakonte eleman espas jeyografik yo kòm resous. -Kreye yon katografi ekosistèm, apre estrikti enfòmasyon an nan yon senboloji. -Desine yon zouti teknolojik kòm yon sipò kiltirèl. 	<ul style="list-style-type: none"> -Kreye yon kat jeyografik nan Quilicura lokalize ak ki gen rapò resous ekosistèm -Elèv la kreye nan desen ak penti yon kat jeyografik nan komin yo. -Elèv la klase ak senbolize diferan kote / referans sou kat yo, pou itilize li kòm yon zouti.
Relijyon Mizik ak fanmi	<ul style="list-style-type: none"> -Li istwa Santa Teresita de los Andes -Fè baton dlo -Kreye epi ekri ak fanmi ou, yon fraz pou remèsye pou lanati ki nan sèvis tout moun 	<ul style="list-style-type: none"> -Fè dlo baton - Kreye epi ekri fraz pou di mèsè
Ciencias y langaj	<ul style="list-style-type: none"> - Pwopoze mezi pou ankouraje ekonomize ak itilizasyon responsab elektrisite. - Obsève, li epi konprann yon videyo ak yon nouvèl pou jwenn enfòmasyon sou plant tèrmoelektrik yo. - Fè yon afich ak enfòmasyon yo jwenn nan tèks la ak videyo a. 	<ul style="list-style-type: none"> - Non twa mezi pou ankouraje itilizasyon responsab elektrisite. - Reponn kesyon konpreyansyon yo ak enferyè sou enpak anviwònman an nan plant tèrmo. - Kreye yon afich ki ankouraje itilizasyon enèji renouvlab.
Matematik	<ul style="list-style-type: none"> -Fè refleksyon nan yon figi. -Rekonèt degre yo nan yon wotasyon. 	<ul style="list-style-type: none"> -Fè refleksyon yon figi sou yon aks. -Idantifye degre yo nan ki chak figi te vire toutotou.
Angle	<ul style="list-style-type: none"> - Dekri sezon yo nan ane a sèvi avèk vokabilè move tan an - Konplete fraz ak vokabilè ki gen rapò ak move tan an 	<ul style="list-style-type: none"> - Dekri 4 sezon yo nan ane a sèvi avèk adjektif pou move tan an. - Ranpli 2 fraz gide pa imaj yo ak vokabilè.

Bonjour! Koman ou ye? Mwen espere ke trè bien!
Nan travay entèdisiplinè sa a nou pral aprann sou **Sèvis Ekosistèm** e poukisa li tèlman enpòtan pou konnen yo pou konprann enpòtans lanati.

Yon **ekosistèm** se yon rezo nan entèraksyon ak pwosesis ki rive ant **èt vivan** ak **eleman ki nan lanati**. Tankou pou egzanp yon forè. Fasil pa vre?

Oke, sèvis ekosistèm yo se tout **benefis** ke yon ekosistèm ban nou, epi se pa sèlman pou moun, men tou pou rès espès yo ki ap viv avèk nou.

Sèvis sa yo ka klase nan 4:

- 1-Sèvis restoration
- 2-Sèvis Règleman
- 3- Sèvis Kiltirèl
- 4- Sèvis Sipò

Si nou pran yon Forest Ekosistèm kòm yon egzanp, nou ka jwenn sèvis sa yo nan mitan lòt:

Alimentos

Madera

Sostenibilidad de suelos

Retención, purificación y producción de agua

Captación de Co2

Medicina

Relajación, deporte, desestrés

Aktivite

Ede tèt ou ak videyo a eksplikasyon ak **klasifye** chak nan sèvis yo ekosistèm ke yon Forest bay nou

Istwa, Atizay ak Teknoloji

Bonjou! Nan okazyon sa a, kou Istwa, Atizay ak Teknoloji envite ou pou kreye pwòp kartograf ou ki baze sou sèvis ekosistèm, epi ou pral envante senbòl pa ou tou. Ann fèl!

Chili se yon peyi patikilye si nou pale sou jewografi li yo. Li sitiye nan Amerik di Sid, fòm long ak etwat li yo ak fòm macro yo (tankou montay los Andes oswa montay de la Costa), pèmèt diferan sèvis ekosistèm egziste nan zòn natirèl yo nan Chili (Norte Grande, Norte Chico, Zòn Santral, Zòn Sid ak Zòn Austral): soti nan rezèv la nan resous natirèl ki nesesè pou lavi (tankou dlo), men tou règleman (dekonpozisyon nan fatra oswa fekondasyon), kiltirèl (refleksyon, espirityalite ak aprantisaj) ak sipò (fòmasyon nan tè).

Pou egzanp, si nou yo sitiye nan Norte Chico a, yon sèvis ekosistèm kiltirèl ta dwe Valle del Elqui, ki chita nan Rejyon an Coquimbo. Bèl peyizaj li yo envite nou repoze, reflète, rekree, jwi epi aprann sou astwonmi atravè divès opinyon yo ofri bay kominote a.

Aprè sa, nou envite ou konsantre sou sèvis ekosistèm ke zòn santral la ofri nou, espesyalman, Quilicura.

¿ KISA ki yon katografi?

Fondamantalman li se yon kat.kote yo lokalize kote ki pi enpòtan ak rekonèt kote yo sitiye. Anplis de sa, kat sa a akonpaye pa yon senboloji. Senboloji yo itilize pou reprezante enfòmasyon ki sou kat la nan yon fason ki klè ak estriktire.

EXAMP:

SIMBOLOGÍA

Pou fè **katografi a ki baze sou sèvis ekosistèm**, mwen pral montre kiyès ki prezan nan Quilicura, sa vle di, nan zòn Santral la nan Chili.

SEVIS RESTORATION:

1. Humedal San Luis Norte y Humedal O'higgins.
2. Cerro Renca

SEVIS REGILARIZASYON :

1. Humedal San Luis Norte y Humedal O'higgins.
2. Cerro Renca

SEVIS KILTIREL : 1.Colegio Padre Pedro Arrupe
2.Cementerio Municipal de Quilicura
3. Cerro Renca

Sèvis Sipò: 1. Bosque Precordillerano

2. Humedal San Luis Norte y Humedal O'higgins

Kounye a, reflechi sou kote ou frekante pi plis nan komin ou an, ak kijan sèvis ekosistèm sa yo ka enflyanse lavi ou ...

Aktivite 1:

Examp:
Ciudad de
Valdivia

Sa pouw fe? Etap a Etap

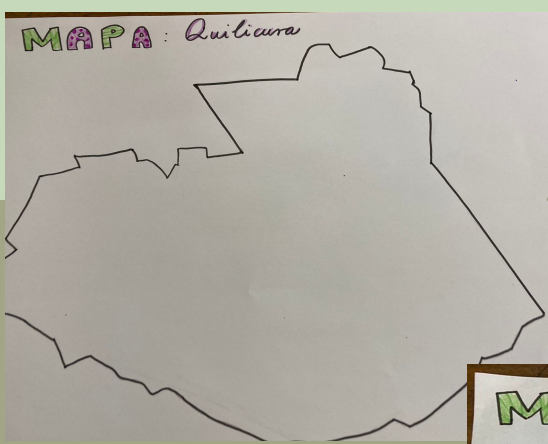
1. **Li** ak anpil atansyon enfòmasyon sou kartografi, senbòl ak sèvis sistemik nan Quilicura.
2. **Desine deskripsyon kat jeyografik la nan Quilicura.** Sou yon gwo dra. (20cm x 20 cm)
3. **Gade** etap pa etap nan imaj (pwochen paj)
4. **Idantifye diferan sèvis sistemik** yo mansyone sou kare anvan an.
5. Ou kapab tou lokalize **kay ou oswa kote referans ke ou renmen ak ki vwayaje chak jou.**
6. **Desine** diferan kote sa yo sou kat la, mete tout imajinasyon ou.
7. Apre ou fin desine, **ak liy ak flèch konekte kote sa yo.** (Atravè relasyon dirèk / endirèk pou egzanp)
8. **Kreye senboloji** ou nan sèvis sa yo, kote ak relasyon yo.

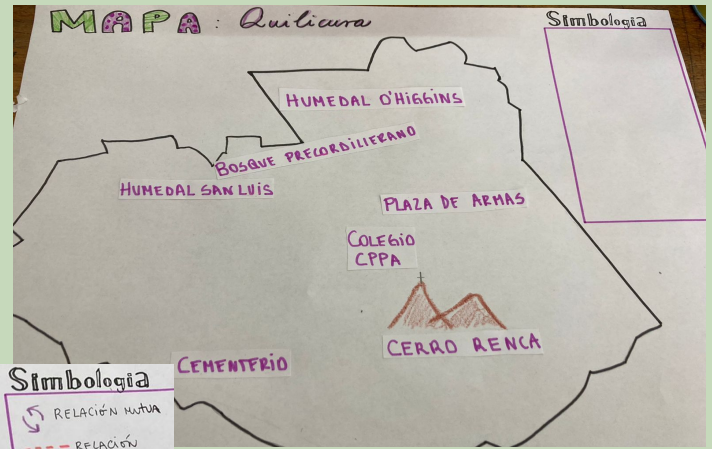
Antouraj Map
Quilicura

SONJE KOLORYE

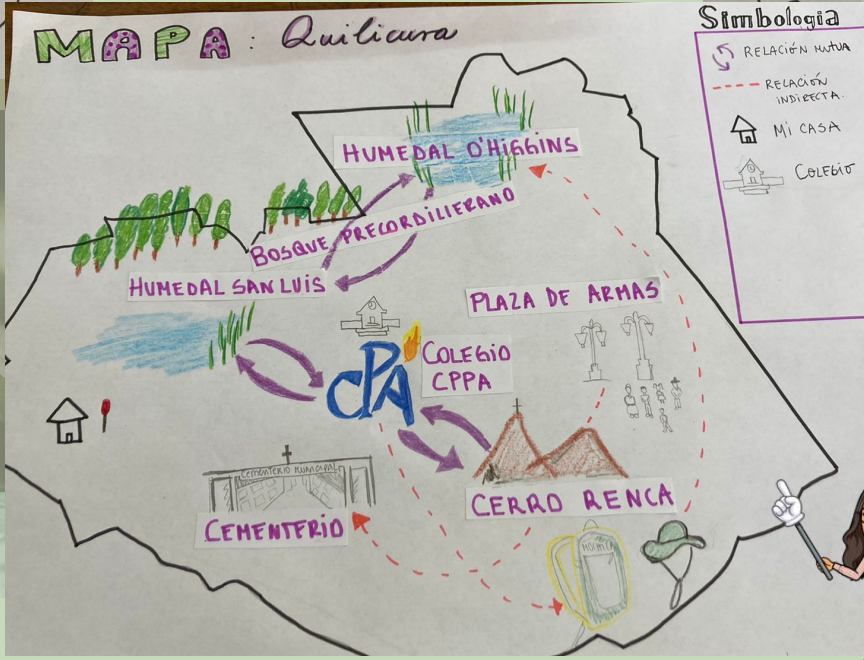

1. DESINE ANTOURAJ QUILICURA

3.

Desine tout referans yo ak kote ou yo, tou ranpli nan senboloji a pou konprann kat ou.

2.

DESINE bwat senboloji a idantifye sèvis ekosistèm yo ak kote yo frekante.

¡MANOS A LA OBRA!

Objektif: jwenn nan lanati ak nan mizik ki reprezante li, kado Kontanplasyon ak rankont ak Bondye ansanm ak lanmou fanmi an

**Juanita del Solar, se non inisyal la nan Teresita de los Andes, yon ti fi ki pwofondman renmen Bondye epi li jwenn l 'toupatou, espesyalman nan lanati ...
Nou envite ou li sa ki annapre yo ak anpil atansyon**

Juanita te gen yon gwo afeksyon. Avèk ti eksperyans sa yo li te konprann ke okenn mòtèl pa t 'kapab satisfè dezi entim li pou renmen ak kontantman, epi, nan renmen ak Kris la, li te ba l' totalman. Pi devan nou pral wè ke ideyal li te dwe yon Carmelite.

Moun ki te konnen li dekri l 'jan sa a: ajil, trè wo nan potray li, ak cheve yon ti kras roule ak ki souri ki te fè yon kontras pafè a je jasent li, nan dous atire ak tendres, akéri jan nou te deja wè ki baze sou anpil enteryè dominasyon. Anplis de sa, li te gen yon tendres pou espò ke jan sa yo pa te gen okenn konpetitè. Li te jwe tenis, li te renmen naje. Pou ekstasyon, li te di ke li te yon vre amazon.

Relijyon, Mizik ak Fanmi

Ansann ak salye nou ak anpil afeksyon, ki soti nan relijyon ak fanmi, nou vle nan aktivite sa a mete aksan sou valè a nan lanati nan Kontanplasyon ak rankont la ak espiyalite nou an.

Relijyon, Mizik ak Fanmi

Lanati nan sèvis nan rankont ak Bondye, ak lapè ak trankilite

Moun sa yo ki mache sou pye, kous yo ... tankou si li te yon gwo atlèt , mache yo li te fè aprè, monte yon mòn, epi swiv yo desann woule sou sab la, li te di ke li te renmen li anpil.

Li te tou te gen yon lòt espò siperyè sa yo ak li te pa gen anyen mwens pase egzèsis nan Kontanplasyon, ke nanm li nan gwo vitès rive jwenn Bondye nan solitud la nan lanati, te deplase nan panorama an silans nan kreyasyon, kote li te pale ak Kris la nan fon kè li tèlman sansib pou bagay ki nan syèl la. Nou pral sonje ki jan Juanita te konn ale, nan direksyon rivyè Maule; la li te rete nan konpayi Sila a ki te toujou renmen trankilite sonore, kote kè Jezi ak Juanita te ini nan lapriyè. Nan jounal pèsònèl li, li pral ekri:” ese loco de amorme ha vuelto loca”

Nan mwa oktòb la, pelerinaj la nan Los Andes, kote dè milye de jèn moun mache soti nan Chacabuco nan Tanp lan nan Los Andes, yo jwenn tèt yo ak Bondye kontanple lanati ak pataje ak zanmi ak fanmi

Relijyon, Mizik ak Fanmi

... Malgre ke, se pa nou tout ki gen lanati nan sèvis nou an, tankou Teresita de Los Andes, atravè mizik nou ka evoke kote oswa vwayaje imajinè nan kote sa yo ki ede nou jwenn tèt nou oswa avèk yon moun pi wo.

Mizik prezan nan anpil aspè nan lavi nou. Nou ka jwenn li nan fèstivite, amoure, espò sitiyasyon, elatriye. Men, si nou tounen nan istwa imen epi gade nan dosye ke zansèt nou yo kite pou nou, nou ka wè ke mizik te gen yon plas trè enpòtan, espesyalman nan **rechèch la pou koneksyon ant moun ak Bondye yo oswa bondye nan relasyon yo ak anviwònman natirel yo.**

Se poutèt sa anpil enstriman mizik ak, anpil mizik, eseye imite son yo nan lanati pa mete nou nan yon anviwònman son ki pèmèt nou kontakte youn ak lòt esprityèlman san yo pa bezwen fizikman ale nan yon sèl kote oswa yon lòt.

Kounye a, koneksyon sa a posib nan itilizasyon zouti son teknolojik (repwodwi son lanati atravè radyo, telefòn selilè, moun kap pale bluetooth, elatriye) epi nou ka wè itilizasyon li nan sesyon yoga, meditasyon, lapriyè, rituèl relijye, elatriye.

AKTIVITE

Relijyon, Mizik ak Fanmi

1. Elaboe yon bwa nan dlo ak fanmi ou swiv enstriksyon yo bay yo

2. Kreye epi ekri ansanm ak fanmi ou, yon fraz pou remèsye pou lanati ki nan sèvis nou tout, pou geri nou, pwoteje nou, ban nou lapè, trankilite, lonbraj, lè fre ... ak plis ankò

3. Prèy: anrejistre yon videyo, kote nan moman lekti fraz ou a son background ki emèt pa baton dlo a tande.

Ou menm ak de lòt manm nan fanmi ou patisipe, (jwe nouvo enstriman ou ak anrejistre videyo a)

<https://www.youtube.com/watch?v=kSrUIndifyw>

Aktivite 1:

Li atentif text suivan

Langaj ak Syans.

Enpak anviwònman plant thermoelektrik yo

Santral termoelektrik Li se yon enstalasyon ki pwodui enèji elektrik nan sèvi ak konbistib fosil, tankou: lwil oliv ak dérivés li yo; gaz natirèl; Chabon; ak Biomass.

Yon santral tipik konpoze nan yon chodyè, kote ki degaje konbisyon; yon turbine oswa motè chalè, ki transfòme enèji tèmik nan konbisyon an enèji mekanik; ak yon dèlko, ki konvèti enèji mekanik an enèji elektrik.

Prensipal emisyon atmosferik ki te pwodwi pa combustion nan konbistib fosil koresponn ak diyoksid souf, oksid nitwojèn, matyè patikil, monoksid kabòn ak gaz lakòz efè tèmik, tankou gaz kabonik. Ki afekte dirèkteman ekosistèm nan kote yo ye, depi yo polye lè a ak dlo.

Objektif: Obsève epi li sou enpak plant tèrmoelektrik yo pou reponn kesyon konpreyansyon yo

Langaj

Mwen envite ou reflechi sou enpak anviwònman ak sosyal plant tèrmoelektrik yo.

1. Premyèman, pou konprann kisa ki yon plant tèrmo ak kijan li fonksyone, gade videyo sa a:

[Santral thermoelektrik](#)

1. Pou konnen youn nan enpak plant thermoelektrik yo, mwen envite ou li nouvèl sa yo:

[Quintero ak Puchuncaví: zòn sakrifis la](#)

Aktivite

Aprè ou fin gade ak li de resous yo, reponn kesyon sa yo:

- a) **Ki enpak plant thermoelektrik yo genyen sou anviwònman an?**
- b) **Ki jan ou ta ranplase yo? Poukisa?**
- c) **Kreye yon afich pwomosyon ki jan ou ta ranplase plant tèrmoelektrik. Sonje yo dwe atire atansyon ak enfòmatif.**

Energías renovables VS no renovables

FUENTES DE ENERGÍA

Los elementos de la naturaleza capaces de suministrar energía

ENERGÍAS RENOVABLES

Solar

Hidráulica

Eólica

Biomasa

Mareomotriz

Geotermia

ENERGÍAS NO RENOVABLES

Petróleo

Uranio

Gas natural

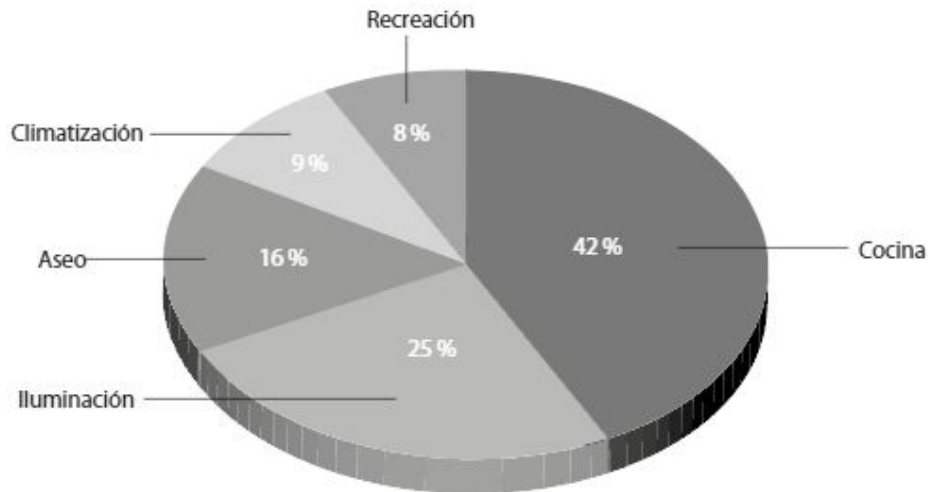
Carbón

Objektif: Pwopoze mezi pou ankouraje ekonomi ak itilizasyon responsab elektrisite.

Aktivite : Aprè nou fin li tèks la epi nou konprann kijan yon plant tèrmo elektrik travay e ki jan yo danjere pou ekosistèm yo, nou dwe wè ki jan nou ta ka ede ekonomize enèji nan kay nou yo, kidonk mwenn envite ou gade graf sa a epi reponn kèk kesyon.

El siguiente gráfico presenta el consumo de energía eléctrica en un hogar chileno.

Consumo de energía eléctrica en un hogar chileno

¿Nan ki kalite aktivite yo itilize yon pi gwo pousantaj enèji elektrik?

.....
.....

Ki pousantaj enèji elektrik ki itilize nan ekleraj?

.....
.....

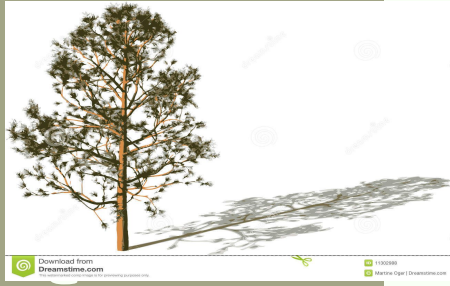
An relasyon ak repons anvan yo, ki mezi ou ka aplike avèk fanmi ou pou ekonomize elektrisite lakay ou? Nonmen 3

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Objektif: rekonèt epi fè refleksyon ak wotasyon

Matematik

Nan diferan ekosistèm yo nan planèt nou an nou jwenn kèk transfòmasyon izometrik, nan ka sa a refleksyon ak wotasyon. Obsève ak anpil atansyon:

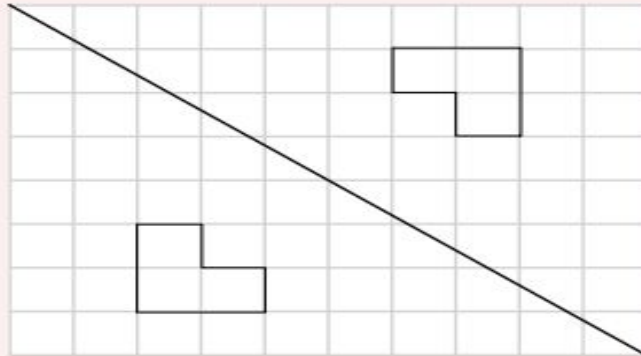
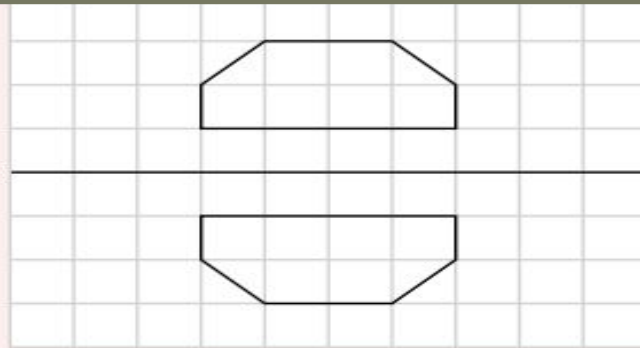
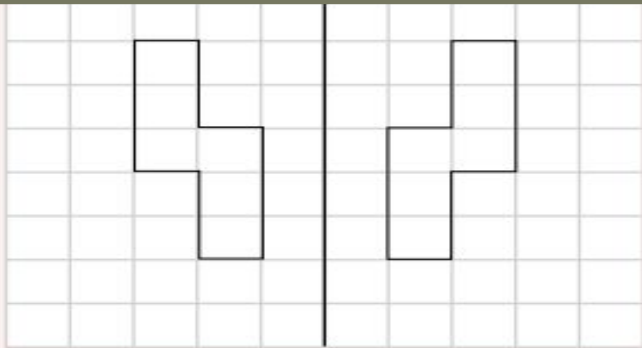
a) **Refleksyon**: nou obsève li nan refleksyon lanati nan dlo rivyè a.

b) **Rotasyon** : Nou obsève li nan lonbraj la nan pyebwa yo ki ap rive tou depann sou lè a nan jounen an.

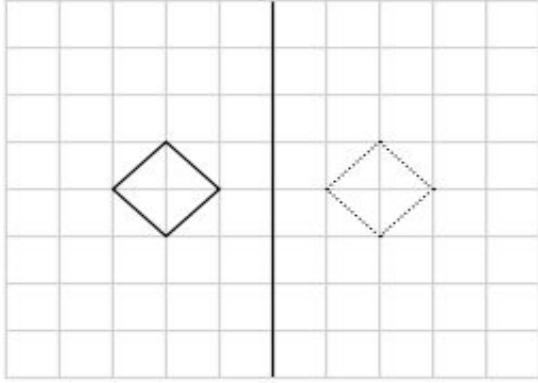
- Ann rive konnen yon ti kras plis sou refleksyon ak wotasyon.

mouvman refleksyon se yon figi reflete sou yon aks. sonje ke yon refleksyon ka fèt sou yon aks nan diferan pozisyon

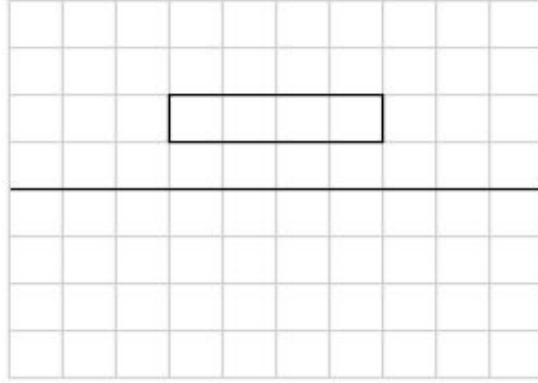

reflete chak nan figi sa yo selon aks ki parèt make a

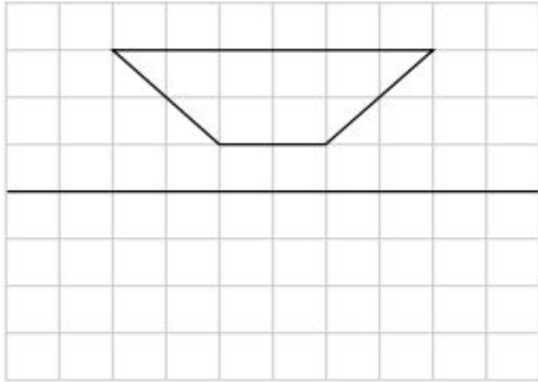
1

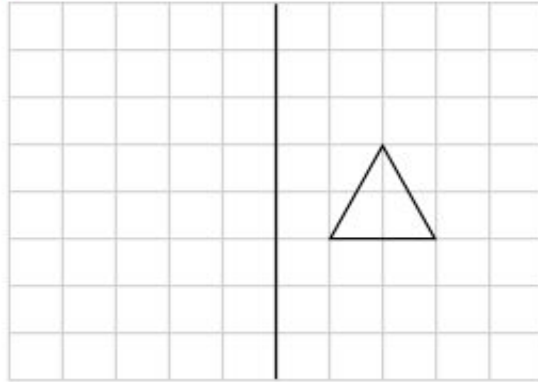
2

3

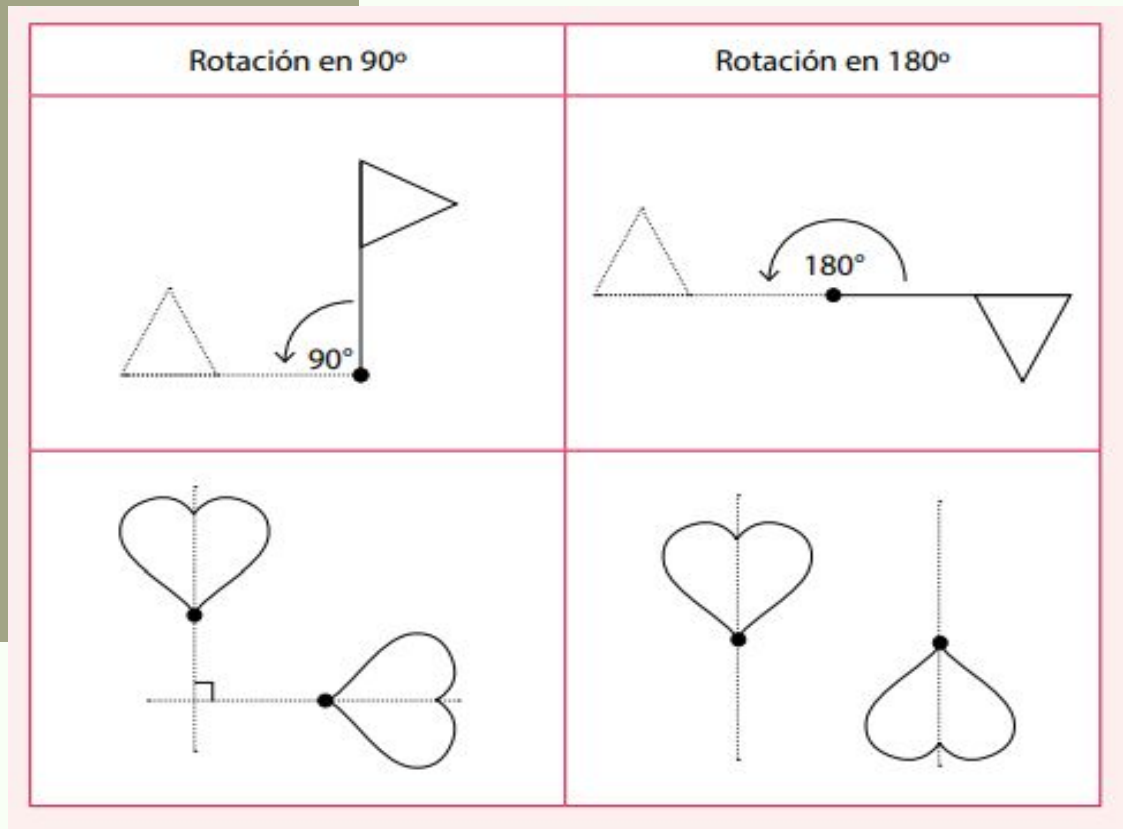

4

El movimiento de **rotación** es aquel en que una figura gira o rota alrededor de un punto.

mouvman wotasyon se yon figi ki vire oswa wotasyon otou yon pwen

endike si figi yo te vire toutotou a 90 degre oswa 180 degre, antoure altènatif ki kòrèk la

1

90° grados

180° grados

2

90° grados

180° grados

3

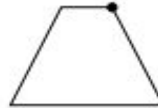

90° grados

180° grados

4

90° grados

180° grados

Aktivite:

Angle

Gen diferan tan atmosferik ak klima, tout nan yo réglemantées nan diferan sèvis ekosistèm (marekaj, rivyè, forè, elatriye).
Jodi a ou pral aprann sou move tan an nan lang angle, sezon yo nan ane a ak vokabilè ki gen rapò ak yo.

THE WEATHER

SUNNY

WINDY

CLOUDY

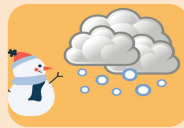
STORMY

RAINY

SNOWY

SEASONS

SUMMER

AUTUMN

WINTER

SPRING

VOCABULARY

FLOOD:

HOT:

DROUGHT:

COLD:

Aktivite: Angle

ACTIVITY 1: Dekri move tan an nan diferan sezon nan ane a:

1. In **summer**, the weather is _____.
2. In **autumn**, the weather is _____.
3. In **winter**, the weather is _____.
4. In **spring**, the weather is _____.

ACTIVITY 2: Ranpli fraz sa yo epi dekouvri kisa ki ka rive si sèvis ekosistèm yo ak règleman yo pwodwi nan klima a pa egziste ...

1) If there is a _____ weather, there would be _____

2) If it is always a _____ weather, there would be _____

PWOGRAM ENTEGRASYON LEKOL

Chè elèv yo, ansanm ak pwofesè yo, nou envite ou reflechi sou sa ou te aprann epi reponn kesyon metakognitif sa yo.

1.- Kisa mwen te aprann sou sèvis ekosistèm yo? Lis 3 ide.

This presentation template was created by **Slidesgo**, including icons by **Flaticon**, and infographics & images by **Freepik**

**2.- Kisa ou ta rekòmande pou kilikuran yo pou pwoteje diferan sèvis sistemik nan komin nan?
Bay omwen 2 rekòmandasyon.**

3.- Nan lavni, ki itilizasyon sa ou aprann pral sèvi ou?

Not: Ekri repons yo nan liv travay ou.

Lis verifikasyon prèv

Aktivite	Evidans
Senderismo	Klasifikasyon nan ekosistèm yo nan yon forè.
Histwa, atizay ak teknoloji	Kat ou kreye ak senbòl li yo.
Relijyon, mizica ak fanmi	Kreyasyon bwa dlo, fraz ak videyo.
Langaj ak syans	Fraz ekri.
Matematik	Devlopman aktivite 1 refleksyon ak 2 wotasyon,
Angle	Devlopman aktivite 1 (move tan) ak 2 (fraz)
PIE	Repons 3 kesyon yo.

Not: Si ou nan klas la, tcheke travay ou ak pwofesè yo, si ou lakay ou voye foto prèv yo.

•5to A m.cifuentes@colegioarrupe.cl

•5to B r.cordero@colegioarrupe.cl